

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ד, 2024
מספר השאלון: 011271
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

הוראות לנבחן

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות. יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: לשון

א. משך הבחינה: שתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק א – שם המספר ואותיות השימוש – 20 נקודות

פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).

ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

הנחיות מיוחדות למועד זה: בפרק ב (תחביר) ובפרק ג (מערכת הצורות) חמש שאלות בכל פרק (לכל שאלה – 20

נקודות). תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק

לא יעלה על 80 נקודות.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש - חובה

שאלה 1

- בִּחְמִישָׁה בְּדַצְמֵבֶר
- אַרְבַּעַה עֶשֶׂר אֶלֶף אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְשִׁישָׁה מֵתֵנְדִבִּים
- הִיא אֶחָד מִן הַמִּזְמִים
- בַּפֶּעַם הַשְּׁבַע עֶשְׂרֵה
- בִּשְׁנַת אֶלְפִים עֶשְׂרִים וְאַחַת
- בְּשָׁלוֹשׁ שָׁנוֹת קִיּוּמָה
- בִּחְמִישִׁים וְאַרְבַּעַה עֲרִים וְיִישׁוּבִים
- אֶרְבָּעִים וְשְׁמוֹנֶה אַחֲזוּזִים
- אֶרְבַּעַת תַּחֲזוּמֵי הַהִתְנַדְּבוֹת
- פִּי שְׁלוֹשָׁה

פרק ב: תחביר

שאלה 2

א. (1)

- I. משפט מאוּחָה (איחוי); הקשר הלוגי: ניגוד.
[בתקופת הקורונה המגבלות על ההתקהלות היו מחמירות מאוד], [אך הציבור הישראלי עמד בהן].
- II. משפט פשוט.
- III. משפט מורכב: יש דברים רבים [שאנחנו יכולים לעשות לשימור העשייה החברתית גם ביום שאחרי המלחמה]. - פסוקית לוואי.
- (2) בסוף המאה התשע עשרה נוספה למושג "סולידריות" משמעות פוליטית לאחר שעובדים התארגנו נגד מעסיקים בנוגע לזכויותיהם.
(אפשר גם: "...אחרי ש... / כאשר עובדים התארגנו...")

ב. בעקבות האירועים - תיאור

תזדקק - נשוא

החברה - נושא; הישראלית - לוואי

לריפוי - מושא; רחב היקף - לוואי (של "ריפוי"); ובתוכו: היקף - לוואי (של "רחב")

שאלה 3

א. (1) פסוקית נושא.

(2)

I. מי שמצטרף לארגוני התנדבות, נחשף ליצירתיות ולרוח האנושית [הבאות לידי ביטוי בארגונים אלה]. – פסוקית לוואי.

II. [כדי שתתקיים סולידריות לאורך זמן], חשוב שישמר האמון בין החברים בקבוצה. – פסוקית תיאור תכלית.

ב. (1)

I. בחברה סולידרית יש התנדבות רבה, מתן עזרה ותמיכה רחבה.

II. כל אחד מן החברים בקבוצה פועל ממניעים כנים של דאגה לזולת ולא מסיבות אישיות.

(2)

	התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט	הקשר הלוגי בחלק הכולל
משפט I	נושא	הוספה
משפט II	תיאור (סיבה)	ניגוד

שאלה 4

א. (1)

I. סולידריות היא תחושת שייכות של אדם למעגל חברתי, לפי הסוציולוג אמיל דורקהיים.

II. ודאי יש דברים שאנחנו כחברה יכולים לעשות לשימור העשייה החברתית המשותפת.

(2)

משפט I: ההסגר מציין את מקור הדברים – מי אמר/קבע את ההגדרה (הסוציולוג דורקהיים).

משפט II: ההסגר מבטא את עמדת הכותב – ודאות והחלטיות בנוגע לדברים הנאמרים.

	התמורה	המילה שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה שהתמורה ממירה
משפט I	אמון, אכפתיות ואחוזה	המושגים	נושא
משפט II	בתקופה הקשה של מלחמת אוקטובר 2023	היום	תיאור (זמן)

ב.

שאלה 5

א. המועצה הישראלית להתנדבות ערכה סקר בקרב אלף משיבים. על פי נתוני הסקר, שיעור המתנדבים מתחילת המלחמה הוא כמעט חמישים אחוז. כמעט מחצית מהמתנדבים בעת מלחמה מתנדבים גם בשגרה. רוב המתנדבים בוחרים לסייע באיסוף מוצרים, באריזה ובחלוקת ציוד ומזון. רונית בר, מנכ"לית המועצה הישראלית להתנדבות, מציינת: "במציאות שבה יש מאות אלפי מפונים, שיעור התנדבות של כמעט חמישים אחוז הוא נתון מרשים שמלמד על הסולידריות בחברה הישראלית ועל החוסן שלה".

- ב. מתנדבים – נשוא; פועל
מפונים – נושא; שם עצם
מרשים – לוואי; שם תואר

שאלה 6

א. פעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" עזרו ככל האפשר למשפחות נזקקות, מכיוון שהם נחשפו לבקשות הסיוע שלהן.

או: מכיוון שפעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" נחשפו לבקשות הסיוע של משפחות נזקקות, הם עזרו להן ככל האפשר.
(אפשר גם: מפני ש... / כיוון ש... / משום ש... / הואיל ו...)

- ב. I. מעולם איש לא נהיה עני כשנתן משלו לזולת.
(נשוא מורכב: נהיה – אוגד, עני – נשוא; אפשר לסמן את "נהיה עני" כולו).
II. כאשר עכבישים פועלים יחד, הם יכולים לקשור אריה.

- ג. המשמעות של "יש" במשפט I: המלצה / ציווי / חובה – מודליות (= צריך).
המשמעות של "יש" במשפט II: קיום – שקיים (= קיים, נמצא).

- ד. I. אין – נשוא
II. אינה – אוגד
III. היא (הראשונה) – אוגד; (ו) היא (השנייה) – נושא

פרק ג: מערכת הצורות

שאלה 7

א.	הפועל	השורש	הבניין
	התעורר	ע-ו-ר	התפעל
	מָעַלָּה	ע-ל-י	הפעיל
	מְעַנֵּנֹת	ע-נ-ן	פועל
	כְּרוּכָה	כ-ר-ך	קל (פעל)
	לְהוֹעִיל	ו-ע-ל	הפעיל
	מְזַדְּדִים	ז-ה-י	התפעל

- ב. (1) מְכַנֵּם – שורש כ-נ-י (בשאר הפעלים השורש כ-ו-ן).
(2)

נפעל	פיעל	הפעיל
נְכוּנִים	מְכוּנָנִים, מְכַנֵּם	מְכַיֵּנִים

שאלה 8

- א. • תגובה – השורש: ג-ו-י; פועל: תגבתי
• גובה – השורש: ג-ב-י; פועל: גביתי
• גבוהה – השורש: ג-ב-ה; פועל: גבהתי
- ב. זוג (1): I נוֹצָרוּ, (7) יְצוּרִים – השורש המשותף: ו-צ-ר
זוג (2): II נָצַר, (5) נְצוּר – השורש המשותף: נ-צ-ר
זוג (4): III נָצוּר, (6) מְצוּר – השורש המשותף: ו-צ-ר
(הזוגות יכולים לבוא בכל סדר. המילה צָרוּר (3) נשארת בלי זוג – שורשה צ-ר-ר.)
- ג. נְעָנָה

שאלה 9

- א. (1) מְתַנְּדָבִים (גם בשגרה) – פועל; (ה)מְתַנְּדָבִים (בוחרים) – שם עצם; מְפַנֵּם – שם עצם; מְרַשֵּׁם – שם תואר.
(2) נתון מְרַשֵּׁם – השורש ר-ש-ם; ההורים מְרַשֵּׁם – השורש ר-ש-י.

ב. (1) שם תואר.

(2) כְּלִיזֵן.

ג. הוקמו – הופעל

נולדו – נפעל

יימצאו – נפעל

(ש)מכוונות – פועל

שאלה 10

א. (1)

מְקַטֵּל	מְקַטֹּל	מְקַטְלָה
מְחַלֵּף, מוֹסֵד, מְבַנֶּה	מְחַבּוֹא	מְלוֹנָה, מוֹעֲצָה, מְפַקְדָה

(2) מועצה – יוֹעֵץ; מבנה – בְּנָאִי (או: בּוֹנֶה); מפקדה – מְפַקֵּד.

ב. (1) קְטָלָה.

(2) קְטָלָה הוא משקל המציין מחלות (כמו אֲדָמָה, שְׁפָעָה, צָהָבָה). הגזירה של "שְׁתַּפָּה" (מן השורש ש-ת-ף – שיתוף) במשקל זה מציגה את שיתוף המידע הכוזב כמחלה מדבקת, ובכך מחזקת את המסר שיש סכנה בשיתוף המידע ("יכולה להדביק את כולנו").

ג. (1) השורש: ב-ה-ל; המשקל: תְּקַטֵּלָה.

(2) תְּפַאֲרָה, תְּפוּגָה.

שאלה 11

א. התארגנות (או: התבוננות) – התפעל

ארגון – פיעל

עשייה – קל (פעל)

הבנה – הפעיל

ב. (1)

שורש ומשקל	בסיס וצורן גזירה סופי
מָהִיר, פְּסוּלִים	מְשַׁמְעוֹת, רְעִיּוֹנִי

(2) פְּסוּלִים – בניין קל (פעל).

ג. (1) נטייה.

(2) תלבושתה.

(3) שייכות / קניין (כינוי קניין: "שלה").

(4) צורת נקבה (התאמה במין).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon